

La Porta del Lleó

Butlletí de l'Associació Amics de la Seu Vella de Lleida

Núm. 1

Juliol-setembre de 1998

Presentació

L'Associació Amics de la Seu Vella de Lleida (AASVL) va endegar el passat mes de juny una nova etapa amb la renovació de la Junta Directiva, després d'una animada assemblea on es va triar un nou president entre dos candidats, el sr. Emilià Astudillo i el sotasignant. Com a nou cap visible de la nostra prestigiosa i entranable associació vull reiterar les línies de treball que vaig anunciar el dia 9 de juny les quals bàsicament es resumeixen en aconseguir el millor per la Seu Vella, promocionant i ajudant a la seva divulgació, conservació i recuperació. Però per això cal revitalitzar l'AASVL i el primer objectiu és augmentar el nombre de socis. Un monument tant emblemàtic per Lleida com és la seva antiga catedral no pot tenir solament tres-cents amics i per això hem endegat la campanya *A l'octubre 600 socis!* Som conscients que no serà fàcil aconseguir-los, però simplement si cada soci fes un de nou la proposta seria una realitat.

Com ja vaig dir al seu moment penso que el contacte amb i entre els socis no es pot reservar solament per a la jornada més emblemàtica de l'AASVL, la qual és lògicament el Dia de la Seu Vella, sinó que ha de ser molt més freqüent al llarg de tot l'any. L'edició del Butlletí, que enceta el seu camí amb aquest número, és la conseqüència de voler tenir un contacte periòdic amb tots els socis i, a més, de mantenir-los ben informats de tot allò que faci referència a la Seu Vella i a la marxa de la pròpia associació; també aquest Butlletí vol esdevenir una eina que el soci pugui utilitzar per tal d'expressar lliurement les seves inquietuds respecte a la vida de la Seu Vella, de l'AASVL o, fins i tot, del patrimoni en general.

Cal recordar que anteriorment ja havia hagut una iniciativa semblant i ja s'havien editat dos exemplars d'un *Butlletí de l'Associació "Amics de la Seu Vella de*

Lleida", els quals varen aparèixer al setembre de 1982 i al desembre de 1983, però malauradament no va haver continuïtat.

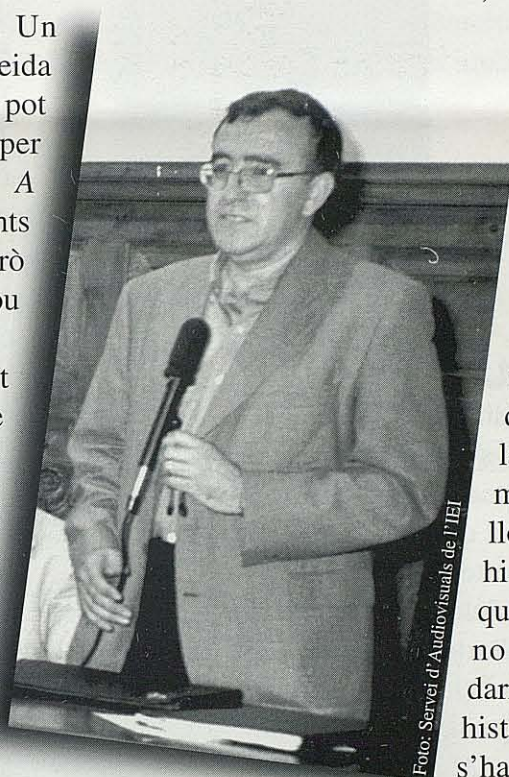
Ara tenim el propòsit de mantenir una periodicitat trimestral. I a part de la Junta Directiva i dels socis que vulguin participar, cal dir que comptem amb la valuosa col.laboració del Servei d'Audiovisuals i del Servei de Publicacions de la Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida. El Butlletí tindrà, entre d'altres, algunes seccions fixes com "Crònica del Turó" i "Crònica de l'Associació", on es resumiran les notícies i activitats esdevingudes en cadascú dels dos àmbits, o també la secció "Visions de la Seu

Vella" que vol continuar amb la recopilació del divers material que té el conjunt monumental del Turó com a protagonista.

La Porta del Lleó ha estat el nom que hem triat per al **Butlletí de l'AASVL** per diferents motius. En primer lloc, és la primera porta d'entrada al conjunt monumental del Turó, el qual recordem és l'objectiu de treball de l'AASVL i no solament la catedral, la qual és, sense cap dubte, el seu edifici més emblemàtic i important. En segon lloc, per recordar a tothom que solament hi ha una estàtua de lleó sobre la porta i que per tant el nom ha de ser en singular i no en plural com s'ha posat de moda darrerament. En tercer lloc, com a porta històrica d'entrada al recinte, pensem que s'ha de conservar sense efectuar cap obra que afecti la seva estructura original. I

finalment com a símbol d'allò que volem que sigui l'Associació d'Amics de la Seu Vella de Lleida: **l'autèntica Veu de la Seu Vella**; quin millor representant d'una veu forta, però a la vegada serena, que el rugit d'un lleó? Del nostre lleó de Lleida, aquell que hi ha sobre la Porta de lo Castell Principal mirant ni més ni menys que cap a Ponent.

Joan-Ramon González Pérez
President

CRÒNICA DEL TURÓ

Noticiari

El 27 de juliol va caure un tram de sis metres de llargada de la muralla del segle XIX on s'obre la porta del Lleó a conseqüència de les filtracions d'aigua.

Paral·lelament, la Paeria finalitzava la consolidació d'un tram de dos-cents metres de la muralla de la falsa braga, situada sota el claustre. Aquesta obra ha estat una intervenció molt correcta que, a més, permet l'observació de les restes arqueològiques aparegudes, així com incorpora un nou accés al turó, ja que aprofita un forat existent en el vell mur defensiu per efectuar una porta peatonal.

En una entrevista que Jordi Curcó feia a mossèn Vicenç Alfonso, president de la **Confraria de Campaners de Catalunya**, al diari *La Mañana* del 21 de juny, a la pregunta: *En quina situació es troba aquesta realitat a les nostres contrades?*; responia d'aquesta manera: *Jo diria que és molt esperançadora, tenim molta activitat entorn de les campanes.... A Lleida, però, cal que les campanes de la Seu Vella tornin a tocar, ja fa massa temps que són mudes.*

A final del mes de juliol el **Grup Municipal de CiU** va proposar la neteja del bosquet que hi ha al pendent nord del turó de la Seu Vella per tal d'evitar incendis.

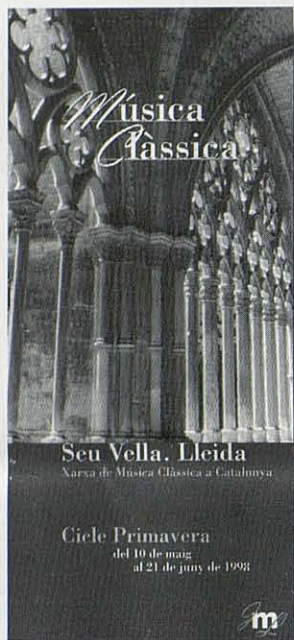
Durant el mes d'agost, a la sala Servei Club 60, que la Caixa de Terrassa té a Lleida, es va fer una exposició de maquetes realitzades per **Isidro Manuel Sanmartín**, entre les quals n'hi havia una de la Seu Vella feta amb paper.

A final del mes d'agost, el **Grup Municipal de CiU** va proposar a l'equip de govern de la Paeria que es traslladessin els dipòsits d'aigua del turó de la Seu Vella al de Gardeny.

Aquest estiu la Paeria ha realitzat proves d'accés a la Seu Vella d'un autobús que passi per la Porta del Lleó.

Activitats

El 21 de juny el concert *2111 Gòtic Brass* cloïa el cicle de **Primavera de Música Clàssica**, organitzat per Joventuts Musicals de Lleida i Joventuts Musicals de Catalunya que durant set diumenges, a les dotze del migdia, s'havia representat a l'ala nord del claustre de la Seu Vella.

Enguany la Paeria de Lleida dins de la programació **Nits d'Estiu**, va organitzar una sèrie de diversos concerts en un marc inèdit fins ara, el qual va esdevenir un espai força interessant per a les activitats del cicle **Nits al Castell**. Davant de la Porta dels Apòstols cada divendres es cità un bon nombre d'espectadors per gaudir de *Roots Gospel Voices of Mississipi*, el 3 de juliol; *el Festival Dogon a Catalunya*, el dia 10; *Barroquíssimo*, el 24; *F.G.L. (oídos de Lorca)*, el 31 i *The Fairy Queen*, l'1 d'agost.

A les 19 h. del 27 de setembre es realitzà al temple de la Seu Vella un dels *Concerts de Cant Coral* que va organitzar el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya amb motiu

de les **Jornades Europees del Patrimoni** que patrocina el Consell d'Europa i que va ser interpretat per la Coral Sant Esteve de Castellar del Vallès i pel Cor de Cambra del Conservatori del Liceu.

CRÒNICA DE L'ASSOCIACIÓ

Noticiari

El 22 de juny es va fer la primera reunió de la nova **Junta Directiva** que va quedar constituïda de la següent manera: *president: Joan-Ramon González; vicepresident: Ximo Company; secretària: Josepa Galofré; vicesecretària: Esther Balasch; tesorera: Buena-ventura Torres; vocal: Laura Cervera; vocal: Francesc Esteve; vocal: Joan Busqueta; vocal: Jesús Sarrate.*

Activitats

El 20 de juny es realitzà al Palau Episcopal, a proposta del soci Jordi Curcó, un senzill acte de comiat de les **Religiosas Misioneras de Acción Parroquial**, les quals durant quaranta-quatre anys havien tingut cura de la Casa d'Exercicis existent a la Seu Vella, la qual havia estat construïda l'any 1954 en l'edifici de Santa Maria la Vella i de la Canònica. L'acte es va fer al peu de les magnífiques pintures trobades quan s'habilità aquest vell edifici per a la funció religiosa que ha desenvolupat fins ara. El reconeixement entranyable de la tasca desenvolupada per les *monges del castell* comptà amb la presència del bisbe Ramon Malla i dels membres de les juntes directives, tant de la que havia cesat com de la recentment constituïda. A la congregació, que marxa també de la ciutat, se li va lliurar un diploma on es podia llegir: *A la Congregación de Misioneras de Acción Parroquial en reconocimiento por los 44 años de trabajo ininterrumpido en pro de una Lleida más cristiana y solidaria; pero especial-*

mente por haber dado a la Seu Vella un inolvidable calor humano desde su popular convento de la Casa de Ejercicios Espirituales. A cadascuna de

les religioses se'ls va obsequiar també amb una maqueta de la Seu Vella per tal que no la oblidessin en els seus nous destins en diverses ciutats castellanes.

Foto: Servei d'Audiovisuals de l'IEI

Foto: Servei d'Audiovisuals de l'IEI

El 23 de juliol fou presentada al claustre de la Seu Vella i als mitjans de comunicació l'edició del llibre *Visions de la Seu Vella*, que commemora el 25 aniversari de l'Associació. Assistiren els tres autors, juntament amb l'editor Lluís Pagés; el sr. Ramon Vilalta Falguera, que ha col.laborat generosament en la seva financiació, i el sr. Ventura Torres com a membre de la Junta Directiva.

Foto: Servei d'Audiovisuals de l'IEI

La **Junta Directiva** de l'Associació Amics de la Seu Vella de Lleida, reunida el dia 29 de juliol en sessió ordinària, va decidir manifestar el següent davant de l'enderroc produït recentment a la muralla de la Porta del Lleó:

1. El disgust per la caiguda accidental d'un tram de la muralla del segle XIX en la qual s'obre la Porta del Lleó que dona accés al recinte fortificat de la Seu Vella.

2. La preocupació per l'estat d'abandonament general de les muralles de la Seu Vella, si bé s'ha de reconèixer l'adequada actuació realitzada per la Paeria en la zona de la Falsa Braga situada sota el claustre.

3. La necessitat immediata d'evitar les filtracions d'aigua que sorgeixen en diferents punts del turó i que posen en greu perill la conservació de tot el conjunt monumental, i de manera puntual els trams immediats a la zona enderrocada de la muralla de la Porta del Lleó. Caldria reparar urgentment la xarxa hidràulica que afecta seriosament l'estabilitat de les muralles, si bé la solució definitiva passa per tancar els dipòsits d'aigua existents al turó i buscar solucions alternatives com la construcció de nou dipòsits en d'altres punts enlairats de la ciutat i canviar la gespa plantada en els accessos a la Seu Vella per una altre tipus de vegetació que no necessiti tanta aigua.

4. L'oferiment de col.laborar en la solució del problema de les muralles de la Seu Vella en general i de manera especial en l'execució del projecte de recuperació del tram caigut de la muralla de la Porta del Lleó.

L'escrit fou presentat a la Paeria de Lleida i als Serveis Territorials de Cultura de la Generalitat de Catalunya, així com als diaris locals, *La Mañana* i *Segre*, que es feren ressò en les respectives edicions del dia 1 d'agost.

↳ **Òmnium Cultural del Segrià** va endegar una campanya contra el decret de la Nunciatura Apostòlica Espanyola que aprovà el retorn dels béns mobles originaris de les parròquies de la Franja que darrerament han deixat de pertànyer al bisbat de Lleida. El dia 2 de juliol es convocava la ciutadania de Lleida a la lectura d'un manifest reivindicatiu de la unitat del patrimoni, el qual fou llegit per Josep Maria Forné, president d'Òmnium, a la porta del Palau Episcopal. Els assistents pertanyien sobretot a la classe política i al sector cultural de la ciutat, cosa que palesava el desconeixement que té la societat en general sobre el contingut del Museu Diocesà.

Des del principi l'AASVL va recolzar la iniciativa, ja que, a més de considerar la unitat del fons artístic del **Museu Diocesà de Lleida**, no podem oblidar que bona part d'aquell fons és originari de la Seu Vella o fou creat quan l'antiga catedral era la seu del bisbat lleidatà.

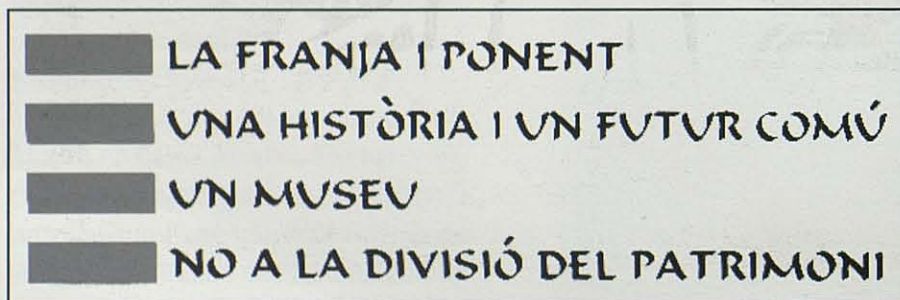
Unes seixanta entitats es reuniren en assemblea per unificar esforços. Fou triada una **Comissió Permanent** formada per Òmnium Cultural, l'Ateneu Popular de Ponent, la Federació d'Associacions de Veïns, Secció Territorial de Lleida de l'Associació de Museòlegs de Catalunya i l'Associació Amics de la Seu Vella.

S'acordà efectuar una campanya de recollida de signatures durant els mesos d'estiu, amb la destacada col·laboració dels dos diaris locals; així mateix el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya facilità que els dissabtes fos gratuïta la visita a l'exposició *Proemium* i finalment es va fer una edició d'enganxines amb les frases que resumien la idea de no dividir el museu tenint en compte el passat comú durant gairebé vuit segles de convivència de la Franja i les Terres del Ponent català.

Foto: Servei d'Audiovisuals de l'IEI

L'inici de la campanya el 2 de juliol i reproducció de la corresponent enganxina

CAP ALS TRES MIL AMICS !!!

A l'octubre 600 socis! Aquest és el lema de la campanya que endega la nova Junta Directiva durant l'estiu, convidant a cada soci que en faci un altre per tal de doblar el nombre. Resulta evident que un monument com la Seu Vella no pot tenir solament 300 amics i cal, si més no, multiplicar per deu aquesta xifra. De moment són 57 aquells que s'han animat a formar part de l'Associació:

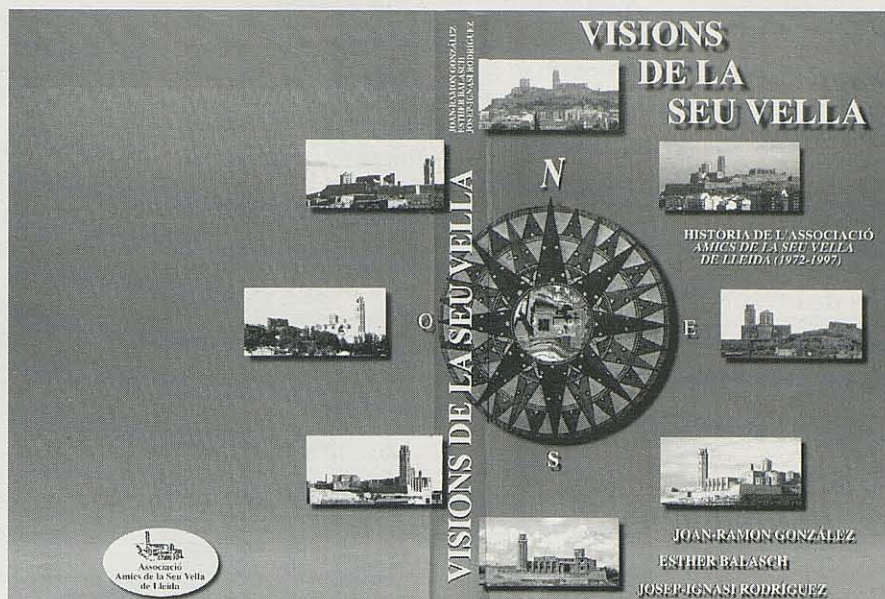
- ↳ Antònia Aguiló Pascuals
- ↳ Carme Armengol Mangrané
- ↳ Miquel Artigues Martí
- ↳ Ricard Aienza Averós
- ↳ Josep Lluís Barrachina Almuzara
- ↳ Montserrat Batlle González
- ↳ Francisco Blanco Campoy
- ↳ José Bonilla Gutierrez
- ↳ Maria Neus Brenuy Casals
- ↳ Maria Antonieta Borrás Marcos
- ↳ Jaume Casañé Seró
- ↳ Núria Casañé Seró
- ↳ Xavier Casañé Seró
- ↳ Esteve Corominas Reig
- ↳ Maria De Asso Iglesias
- ↳ Francisco Ferré Solanes
- ↳ Josep Gallart Fernández
- ↳ Manuel Gigó Fernández
- ↳ Emilia Horcujadas Ordoñez
- ↳ Feliu Izart Gavarró
- ↳ Agustín Lemus Vélez
- ↳ Juli Markalain Torres
- ↳ Antònia Martí Teruel
- ↳ Maria del Carme Martí Teruel
- ↳ José Masamunt Jové
- ↳ Severino Mayo Mayo
- ↳ Josep Medina Morales
- ↳ Josefa Mercé Nogues
- ↳ Angel Miranda Gallego
- ↳ Xavier Moix Cavia
- ↳ Joan R. Morell Montañés
- ↳ Paulino Nadal Camarasa
- ↳ Josefina Paris Mor
- ↳ Angelita Pérez Maza
- ↳ Francisco Pérez García
- ↳ Maria Pérez Martínez
- ↳ Encarna Pérez Martínez
- ↳ Francisca Pérez Martínez

- └ Núria Piqué Campos
- └ Francesc Puntos Amoros
- └ Lluís Ralui Viñuales
- └ Josep E. Remacha Duart
- └ Pere Riera Segarra
- └ Humbert Roma De Asso
- └ Anna Romero Pérez
- └ Daniel Rubio Ruiz
- └ Josep Rueda Conejo
- └ Montserrat Solana Tomás
- └ Yolanda Soria Villalonga
- └ Juan I. Soria Villalonga
- └ Elena Soria Villalonga
- └ Daniel Tarragona Masana
- └ Xavier Teruel Tiznell
- └ Maria Teruel Pérez
- └ Antoni Tiers Castellà
- └ Estanislau Trepal Ribé
- └ Pilar Vázquez Falip

A tots benvinguts! I també cal
agraïr a tots aquells socis que han
col.laborat i estan col.laborant en la
captació de nous socis. Endavant!

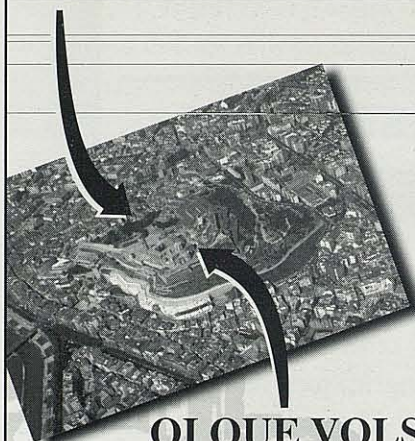
VISIONS DE LA SEU VELLA

El llibre *Visions de la Seu Vella*, editat per l'AASV per tal de commemorar el 25 aniversari de la fundació de l'Associació, vol recollir la major part de descripcions i d'imatges sobre la Seu Vella que al llarg del temps han anat fent diversos autors. Tot i que hi ha més de sis-centes visions diferents és molt lluny de ser una recopilació exhaustiva, per la qual cosa volem mantenir aquella idea viva en el Full d'Informació per tal d'augmentar el nombre de visions sobre la Seu Vella.

Les cobertes del llibre *Visions de la Seu Vella* mostren vuit imatges de la Seu Vella tal com es veu des dels respectius punts cardinals, al voltant d'una rosa dels vents, al mig de la qual hi ha una novena vista aèria del monument. Els colors de fons són els habituals del Segrià: el marró del secà, el verd de l'horta i el blau de l'aigua.

**OI QUE TE
L'ESTIMES?**

**OI QUE VOLS
EL MILLOR
PER A ELLA?**

SÍ?

SAPS QUÈ POTS FER?

Nou tríptic editat per l'Associació Amics de la Seu Vella de Lleida per tal d'aconseguir més socis.

Dibuix de **Pep** per il.lustrar l'article de Josep Pons "L'esport i el municipi" (*La Mañana*, 17 de setembre de 1998).

Fe d'errates

Tota obra humana és imperfecta i el llibre *Visions de la Seu Vella* no podia ser menys. Volem aprofitar aquest raconet del Butlletí per tal de corregir les equivocacions detectades en l'edició o precisar aspectes que ens han indicat amablement alguns socis.

p. 57 diu *mutilada i desfigurada*; ha de dir **mutilada y desfigurada**.

p. 57 diu *Hablamos de su antigua catedral, que llama justamente la atención de los inteligentes, observándose...*; ha de dir **Hablamos de su antigua catedral. Este edificio, del cual subsiste solo un magnífico trozo que llama justamente la atención de los inteligentes, pertenece al género de arquitectura bizantino-gòtica, observándose...**

p. 58 diu *Louvingni*; ha de dir **Lonvigni**.

p. 298 diu *Emília Gausí i Serra*; ha de dir **Emili Gausí i Serra**.

p. 309 diu *pintura de Cerletles*; ha de dir **pintura de Centelles**.

p. 440 diu *Víctor Pérez Oakarés*; ha de dir **Víctor Pérez Pallarés**.

La Seu Vella pintada en el cos d'un model que participà en la desfilada organitzada per l'Escola Marthal el dia 29 de juny (Fotografia Toni Alcántara, *La Mañana*, 30 de juny de 1998).

CALIU IBERDENC

AL CAMPANAR DE LA SEU VELLA DE LLEIDA

Amb la mirada a l'infinit
i arrelada fort a terra,
s'aixeca la nostra torre
la nostra torre de la Seu Vella.

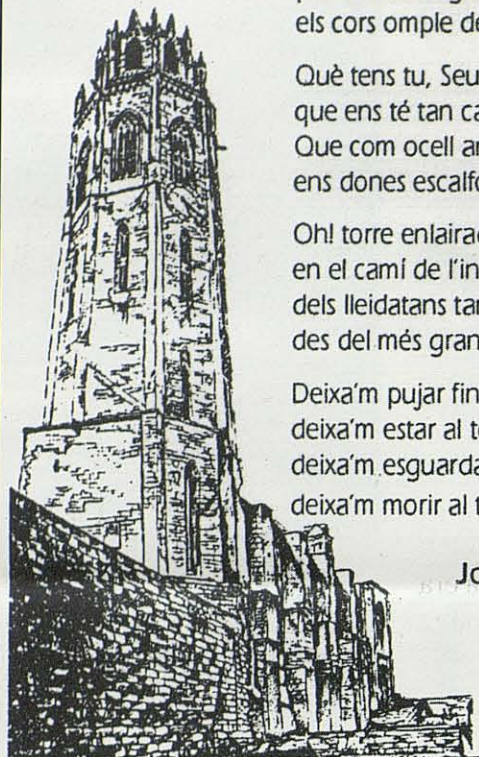
Forta i majestuosa
aixeca la testa en el cel blau,
però la seva figura carinyosa
els cors omple de pau.

Què tens tu, Seu estimada,
que ens té tan captivats?
Que com ocell amb niuada
ens dones escalfor i seguretat?

Oh! torre enlairada
en el camí de l'infinit,
dels lleidatans tan estimada
des del més gran fins al més xic.

Deixa'm pujar fins al teu cim,
deixa'm estar al teu costat,
deixa'm esguardar enlairat la terra nostra,
deixa'm morir al teu costat,

Joan Bellmunt i Figueras

CALIUADA - FEBRER - 1995

La Unió Esportiva Bordeta té igual que la Unió Esportiva Lleida la vella catedral lleidatana en el seu escut.

Així com les següents citacions bibliogràfiques no especificades:
pp. 49-51 diu (*BLANCH, 1868*) que correspon a **BLANCH, Enrique: Crònica de la província de Lérida. Madrid 1868.**

p. 114 diu (*DD.AA., 1982*) que correspon a **DD.AA.: Butlletí de l'Associació "Amics de la Seu Vella de Lleida"**. Lleida, número de setembre de 1982.

p. 115 diu (*ROS, 1991*) que correspon a **ROS PERDRIX, Anselm: "La intervenció de Josep Oriol Combelles i Bergós a la Seu Vella de Lleida". Actes del Congrés**

de la Seu Vella de Lleida. Lleida 1991, pp. 391-395.

p. 153 diu (FREIXES, 1960-1961) que correspon a FREIXES, Ramon: "Francisco Castelló. Modelo para los jóvenes". *Acento*, núm. 77. Lleida, 15 de desembre de 1960-15 de gener de 1961, p. 5.

p. 324 diu (DD.AA., 1997) que correspon a DD.AA.: "La conservació de catedrals a Catalunya. Taula rodona organitzada per l'Associació d'Amics de la Seu amb motiu dels actes del seu XXVè aniversari". *Dovella. Revista cultural de la Catalunya Central*, núm. 57. Manresa, tardor 1977, pp. 7-12.

Cal fer també les següents precisions al text del llibre:

L'escut militar que apareix en la fotografia de la pàgina 175 sobre la porta del Lleó correspon al de la Legió.

Les plantades d'arbres que surten documentades en la pàgina 394 foren realitzades quan el sr. Juli Daura era a la Junta Directiva de l'Associació. En la documentació gràfica de la pàgina 397 referent al trasllat de les despulles del rei Alfons el Benigne no es comenta que la iniciativa de la intervenció fou del sr. Antoni Hernández Palmés.

Edita:

Associació
Amics de la Seu Vella
de Lleida

Carrer Canonge González, 20. 25002 Lleida.

Redacció:

Associació Amics de la Seu Vella de Lleida.

Disseny gràfic i maquetació:

Servei d'Audiovisuals de l'IEI.

Correcció textos:

Servei de Publicacions de l'IEI.

Impressió: Imprenta Leridana.

Dipòsit legal: L-1.402/98

Tiratge: 500 exemplars

Amb el suport de:

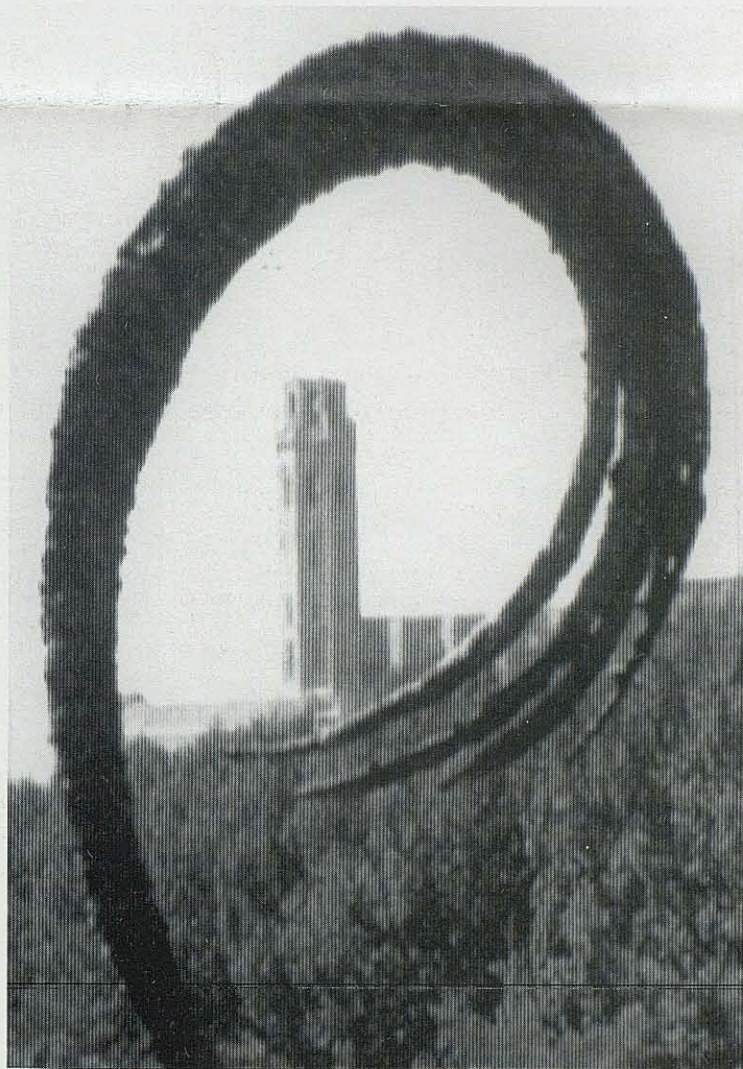
INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Un acudit d'Ermengol de rabiosa actualitat (*Segre*, 6 d'agost de 1998).

Escultura en ferro. Creació: **Antònia Aguiló**. Realització tècnica: **Vicente G. Herrero**. Lleida 1977.

Intervenció arqueològica a la porta dels Fillols de la Seu Vella de Lleida (I)

La primera actuació arqueològica realitzada a l'interior de la Seu Vella o al seu entorn immediat és de l'any 1982, quan el Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya va fer petites cales a diversos indrets de la plaça dels Apòstols. Aquesta intervenció, motivada per les obres d'adequació de la plaça, va comportar la recuperació d'elements arquitectònics i escultòrics de l'antiga catedral (GALLART, 1993, 90). Una dècada després, la mateixa institució, mentre realitzava el seguiment de la construcció d'uns sanitaris, va excavar a l'exterior de l'angle nord-est de la capçalera de la Seu, cosa que va permetre documentar la fonamentació de la primitiva absidiola i de la posterior capella gòtica dels Gralla, destruïda per l'explosió de polvorí de la Suda de l'any 1812 (GALLART *et alli*, 1995).

L'any 1993 es va redactar el Pla Director de la Seu Vella on es planteja una intervenció integral que contempla els valors artístics i arquitectònics de l'edifici, i també el seu valor històric com a element fonamental de la ciutat; per tant, preveu el seu estudi com a edifici singular i la necessitat de

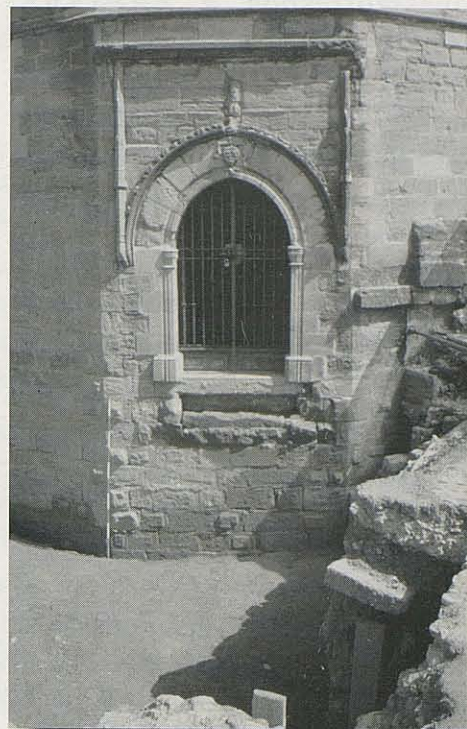
Fonamentació del mur de tancament sud de la Seu Vella, de la Capella de Recasens i d'un dels pilars de sustentació del pòrtic de la porta dels Fillols.

conèixer el seu subsòl, per entendre millor l'evolució del turó i de la ciutat en èpoques anteriors a la seva construcció. Dins del marc de redacció d'aquest Pla Director, el Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya va efectuar vuit cales de petites dimensions repartides per diversos indrets de la Seu Vella, del claustre i de la Casa d'Exercicis. Entre els resultats obtinguts en aquests sondejos destaquen els de la cala 4, localitzada al costat dret de la capella de Sant Joan Baptista davant de la de Santa Margarida, on es va constatar com el mur de tancament oest de la Seu s'assentà sobre una potent fonamentació d'època islàmica (GALLART, 1993, 94-125).

L'any 1997 es va endegar una de les fases de restauració i revalorització del monument previstes en l'esmentat Pla Director. El projecte d'intervenció, que afectà a la Porta dels Fillols, a la capella de Jesús i a la capella de Sant Joan Baptista, suposà la represa de les intervencions arqueològiques a la Seu Vella, ara gràcies a la col·laboració institucional entre el Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya i la Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida, sota la direcció tècnica dels serveis municipals.

Aquesta nova intervenció es concentra en dos indrets, dins de la capella de Sant Joan Baptista i en front de la porta dels Fillols. En la capella citada es realitzà una cala, on malgrat aprofundir més de 8 metres no es van assolir els nivells naturals. Tampoc no es van documentar estructures anteriors, com era d'esperar arran dels resultats obtinguts als sondejos realitzats l'any 1993, però es va posar en evidència l'espectacular sistema de fonamentació del mur de tancament sud de l'església i de la capella de l'antic baptisteri i de la seva posterior reforma renaixentista.

Un cop enretirada l'escalinata d'accés a la porta dels Fillols es va iniciar l'excavació en extensió de tota la zona delimitada per les capelles de Jesús a l'oest, i de Recasens i la seva cripta a l'est. Però, la sorprenent potència estratigràfica va fer replantejar l'estratègia de la intervenció, i en una

Entrada a la cripta de la capella de Recasens, on es pot observar el nivell original de la porta d'accés i la posterior restauració.

segona fase es limita l'excavació a la meitat de la zona, deixant el sector occidental com a reserva arqueològica.

Les relacions estructurals establertes al llarg d'aquesta intervenció corroboren la informació documental sobre l'evolució constructiva de l'antiga catedral. Així, el mur de tancament sud de la Seu Vella, amb la porta dels Fillols de factura romànica datada a mitjant del segle XIII, es constitueix com el primer element constructiu, del qual s'han documentat sis metres de fonamentació, on destaca la presència de blocs encoixinats i nombroses marques de picapedrer. Al llarg del segle XIV es basteixen les dues capelles laterals. L'any 1334 s'inicia la construcció de la capella *extra sedem* de Cescomes o de Jesús a la banda occidental de la porta i durant l'última dècada del segle, la de la capella de Recasens o de l'Epifania, possiblement sobre una capella preexistent i amb una estructura inferior o cripta per salvar el desnivell del terreny (LORÉS, 1993,40-41).

Isabel Gil Gabernet
Secció d'Arqueologia de
l'Ajuntament de Lleida